

15. godišnjica Hrvatske udruge za disleksiju

10. godišnjica Biltena

Cijenjeni čitatelji,

Dana 10. rujna 2007. održan je 3. okrugli stol za osobe s posebnim potrebama s temom **Uloga knjižnica, odgojnih domova i kaznenih ustanova u poticanju čitanja** u organizaciji Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama, Radne grupe za čitanje i Komisije za školske knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva i Hrvatskog zavoda za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Nakon prijave i pozdravnog govora Ankice Janković iz Ministarstva kulture i Zdenke Sviben, predsjednice HKD-a, slijedila su predavanja:

Mira Zovko, iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa: Školske knjižnice i njihov doprinos HNOS-u

Željka Butorac, Hrvatska udruga za disleksiju: Djeca i mladi s disleksijom i HNOS

Evica Tihomirović, OŠ B. Kašića, Zagreb: Uloga školske knjižnice u radu s djecom i mladima s posebnim potrebama

Vibeke Lehmann, Wisconsin Department of Corrections, US: Planning & Developing Prison Libraries: Strategies, Resources & Useful models
Promocija prijevoda: **Smjernice za knjižnične usluge za zatvorenike** Međunarodnog saveza knjižničnih društava i ustanova (IFLA) u izdanju Hrvatskog knjižničarskog društva (Mirna Willer, Vibeke Lehmann, Marijan Ređep)

Ljiljana Sabljak, Knjižnice grada Zagreba: Posebni program i poticanja čitanja u odgojnim domovima i kaznenim ustanovama

Davorica Semenić-Premec, Knjižnice grada Zagreba: Poticanje čitanja i pisanja putem kreativnog rada

Dunja-Marija Gabriel, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Veronika Čelić-Tica, Nacionalna i sveučilišna knjižnica: Čitanjem protiv nasilja i kriminala: rezultati istraživanja u odgojnim domovima i kaznenim ustanovama

Meri Butinić, Gradska knjižnica M. Marulića, Split: Knjižnične usluge za potrebe zatvorenika Okružnog zatvora u Splitu

Marijan Ređep, Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama: Suradnja kaznene ustanove i bibliobusa na području Bjelovara

Promocija knjige Nenapisana pjesma (stihovi Marko Popović, promocija Anka Ivanjek)

Stanislava Leljak-Turžanski, Hrvatska udruga za disleksiju: CD-Čitajmo zajedno, monografija DISLEKSIJA i Prvi adresar logopeda i defektologa u RH.

TJEDAN DISLEKSIJE-(1.10.-7.10.) obilježen je predavanjem Željke Butorac: U koži malog dislektičara, u Gradskoj knjižnici- Koprivnica; na radio Sljemenu u emisiji Iz prve ručice voditeljica Doroteja Brljak i promocijom monografije Disleksija u KIC-u.

Dana 9. listopada na Z1 u emisiji S nama je bolje gostovala je Mirjana Lenček.

Udruga *Ja to mogu* organizirala je 7 studenog tribinu Pomoć u učenju u Centru za kulturu Maksimir, Švarcova 18 na kojoj su gosti predavači Željka Butorac i Marko Ferek

Na Zagrebačkoj sekciji HLD-a 14. studenog, u Društvu sveučilišnih nastavnika, Hebrangova 17, sve prisutne logopede, upoznali smo s monografijom Disleksija.

Predsjednica HUD-a Stanislava Leljak-Turžanski, logopedinja

Projekt KNJIŽNIČNE USLUGE ZA OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA- utvrđivanje problema čitanja i pisanja kod osoba s poremećajem u ponašanju i izrečenim odgojnim mjerama u Republici Hrvatskoj završen je (2004.-2007.) Izvoditeljice projekta Ljiljana Sabljak (mr.sc. knjižničarska savjetnica, predsjednica Radne grupe za čitanje i voditeljica KGZ- Gradska knjižnica), Dunja-Marija Gabriel (dipl. bibliotekar i dipl. arheolog, viši knjižničar) i Veronika Čelić-Tica (prof. filozofije, hrvatskog jezika i književnosti, viši knjižničar), angažirale su se oko unapređenja usluga knjižnica u odgojnim ustanovama i zavodima i kaznenim ustanovama, u radu s djecom i mladima s posebnim potrebama, a Mirjana Lenček, Željka Butorac i Stanislava Leljak-Turžanski, prof. logopedi, napravile su logopedsku dijagnostiku usmjerenu na poremećaje čitanja i pisanja kod šticećenika. U ispitivanju je korištena tehnika interviewa, te je primijenjen upitnik za procjenu disleksije kod odraslih, oblikovan za potrebe projekta, a prema Vinegrad listi za procjenu disleksije u odraslih (Vinegrad, 1994). Korišteni su i drugi

dijagnostički materijali, te su preuzeti podatci iz dosjea šticećenika vezani za dob, IQ, prisutnost organskih smetnji, prisutnost psihijatrijskih dijagnoza, ovisnost o opojnim drogama, kategorizacija, prilagođen program, individualiziran pristup u radu (članak 4. Pravilnika o djeci s teškoćama u razvoju), te obrazovni nivo: OŠ 131 (36,9 %), priučeno zanimanje 145 (40,84 %), SSS 69 (19,43 %), VSS 2 (0,56 %) i magistar znanosti 1 (0,28 %).

Ispitano je 355 šticećenika i šticećenica. Dobiveni podatci pokazuju da čak 141 ima disleksiju (39,71 %); od toga 125 šticećenika ima disleksiju (41,94%) i 16 šticećenica ima disleksiju (28,07%).

Postotak osoba s disleksijom po ispitanim ustanovama:

- Okružni zatvor u Splitu, 22 % ima disleksiju
- Dom za odgoj-Split, 69,7 % ima disleksiju
- Odgojni dom Bedekovčina, 3,1 % ima disleksiju
- Odgojni zavod u Turopolju, 24 % ima disleksiju
- Okružni zatvor Zagreb- Remetinec, 17,6 % ima disleksiju
- Odgojni dom Ivanec, 42,9 % ima disleksiju
- Dom za odgoj djece i mladeži, Karlovac, 30,2 % ima disleksiju

Zaključci:

- izuzetno je visok postotak osoba kojima su izrečene odgojne mjere (zbog kojih su u ustanovama zatvorenog i otvorenog tipa), a koje imaju disleksiju 39,71 %, (u općoj populaciji podatci govore o 10-15 % osoba s disleksijom)

- šticećenika s izrečenim mjerama je 298, a njih 125 (41,94%) ima disleksiju a šticećenica s izrečenim mjerama je 57, a 16 (28,07 %) ima disleksiju.

- visoki postotak šticećenika s disleksijom može govoriti u prilog teorijama da nedostatak tretmana kod disleksije može imati za posljedicu neprilagođena ponašanja, a onda i izricanje kaznenih mjera

- Logopedski rad u vrtićima i osnovnim školama je neophodan i kao oblik preventivnog djelovanja u odnosu na poremećaje u ponašanju

prof. dr. sc. Mirjana Lenček, logoped, Željka Butorac, prof. logoped i Stanislava Leljak-Turžanski, prof. logoped

INDIVIDUALIZIRANI EDUKACIJSKI PROGRAM-HNOS I RAD S UČENICIMA KOJI IMAJU DISLEKSIJU

Pozitivni školski propisi, u skladu s međunarodno prihvaćenim dokumentima, trebaju prije svega promicati demokratsko pravo učenika s posebnim obrazovnim potrebama na kvalitetno školovanje u redovnim školama, pod istim uvjetima kao što ih imaju njihovi vršnjaci. Pretpostavke za ostvarivanje HNOS-a za učenike s posebnim obrazovnim potrebama, pored ostalog, podrazumijeva promjene u terminologiji i raznolikim pristupima učenicima, pri čemu se pozornost usmjerava na obrazovne potrebe učenika, individualizaciju kurikuluma, te osiguravanje dodatne podrške u radu u školi, kao edukacijsko-rehabilitacijski programi, dodatna podrška u učenju, uključivanje asistenta u nastavu i dr.

U redovnim osnovnim školama, prema važećoj zakonskoj regulativi, učenici s posebnim obrazovnim potrebama školuju se u različitim modelima i oblicima: potpuna integracija (čl.4, čl. 6), djelomična (čl.7. i čl.10) i posebni programi pri redovnim školama (čl.12).

Individualizirani edukacijski program (IEP) izrađuje se za sve učenike s posebnim obrazovnim potrebama, polaznicima redovne osnovne škole. Programi imaju različite razine, zavisno od obrazovnoj potrebi učenika.

Individualizacija kurikuluma oblikuje se pisanim, obvezujućim dokumentom koji izrađuje škola i upoznaje s njim roditelja/staratelja učenika s posebnim obrazovnim potrebama pod nazivom **INDIVIDUALIZIRANI EDUKACIJSKI PROGRAM (IEP)**. Roditelj je dužan surađivati u provedbi programa.

Ovaj službeni dokument izrađuje se za sve učenike s posebnim obrazovnim potrebama, temeljem rješenja Ureda državne uprave i odluke Učiteljskog vijeća škole. Prema preporukama HNOS-a, ovaj dokument objedinjuje dosadašnju podjelu na individualizaciju pristupa/postupaka, odnosno prilagodbu programa.

Individualizirani edukacijski program izrađuje učitelj u suradnji sa stručnim suradnikom škole, stručnjakom za učenike s posebnim obrazovnim potrebama odgovarajućeg profila (prof.rehabilitator, prof.logoped, prof.socijalni pedagog). Ukoliko škola nema stručnjaka odgovarajućeg profila, dužna je osigurati edukacijsko-rehabilitacijsku potporu putem mobilnog stručnog tima stručnjaka odgovarajuće specijalnosti ili druge stručne ustanove.

Za učenike s disleksijom, program rade logoped i učitelj.

Izrada individualiziranog edukacijskog programa temelji se na procjeni sposobnosti, interesa i potreba učenika ("jakih" strana), a tek potom procjeni područja koja treba razvijati.

Etape izrade individualiziranog edukacijskog programa su:

1. inicijalna procjena,
2. određenje nastavnih predmeta i sadržaja,
3. razine usvajanja sadržaja, vremenske dimenzije (kratkoročni, dugoročni ciljevi i zadaci),
4. izbor metoda, individualiziranih postupaka, sredstava i pomagala,
5. praćenje i ocjenjivanje postignuća učenika.

Planiranje i praćenje uspješnosti programa se provodi mjesečno. U cilju motivacije i napredovanja učenika, učenik sudjeluje u izradi i provedbi individualiziranog edukacijskog programa.

Svi dokumenti kao i prilozi praćenja učenika prilažu se u portfolio (mapu) učenika.

Na kraju svake školske godine stručni tim i učitelji škole dužni su dati **pisano izvješće o provedenom individualiziranom edukacijskom programu**, kao i preporuke za daljnji rad s učenicima s posebnim obrazovnim potrebama.

Postupci prilagođavanja programa i pristupa za učenike s disleksijom:

1. prilagođavanje teksta
  - povećavanje fonta na minimum 14
  - pisati tekst u Times New Roman ili Arial
  - povećavanje razmaka između riječi i rečenica
  - povećavanje razmaka između redaka
  - podebljavanje dijela ili cijelog teksta
  - podcrtavanje, uokvirivanje, markiranje dijelove ili cijelog teksta koji je važan za razumijevanje ili učenje

2. prilagođavanje prostora za čitanje i pisanje
  - pregledan plan ploče
  - blizina ploče i učitelja
  - osvjetljenje prostora
  - veći format bilježnice
3. prilagođavanje nastavnih sadržaja
  - davanje sažetka nastavne cjeline
  - pojednostavljivanje prikaza, zemljovida i dr.
  - izdvajanje bitnog
  - izostavljanje detalja
4. skraćivanje teksta
  - smanjivanje broja činjenica u tekstu
  - izdvajanje bitnih pojmova
5. planiranje teksta - davanje sažetka prije obrade
  - izdvajanje i objašnjenje ključnih riječi, fraza ili izreka
  - postavljanje kraćih, jednostavnih i direktnih, nedvosmislenih pitanja
6. prilagođavanje razumljivosti
  - korištenje jednostavnih i kraćih rečenica (ne počinjati rečenicu prilogom, prijedlogom, ne koristiti zavisno složene rečenice, posebno ne u inverziji)
  - provjeriti razumije li učenik sve riječi i pojmove
  - nepoznate riječi i pojmove objasniti pored riječi
  - postavljanje jednog po jednog pitanja
  - ponavljanje izrečenog
  - dodatno pojašnjavanje izrečenog
7. prilagođavanje izražajnosti
  - prilagođavanje jačine i boje glasa
  - praćenje govora gestama
8. prilagođavanje zahtjeva prema učeniku
  - pružanje pomoći u rješavanju zadataka po etapama rješavanja
  - pomoć u izvođenju praktičnog rada
  - produljivanje vremena za rješavanje zadataka
  - davanje manjeg broja pitanja, ali ne da sam izabere pitanja
  - korištenje različitih tipova zadataka (uspoređivanje, dopunjavanje, zaokruživanje, dosjećanje i sl.)
  - češće vježbanje i ponavljanje
  - ocjenjivati samo usmeno provjerena znanja
  - češće promjene aktivnosti
  - mjesečno planiranje rada s učenikom i izviješće o radu i napredovanju

U radu s učenicima koji imaju disleksiju potrebno je odabrati razne oblike rada i to na satu, na dopunskoj nastavi ili na terenskoj nastavi. Uključenje učenika u individualni rad, rad u paru ili timski rad mora biti popraćeno adekvatnom pripremom, odnosno izradom zadataka za tog učenika.

Emocionalno-socijalni poticaji su iznimno važni za uspjeh ovih učenika, kao i za stvaranje pozitivne slike o sebi. Motivirajte ih, hrabrite ih u radu, pohvalite i potičite svaki pozitivan pomak, učite ih suradnji i aktivnosti u timskom radu.

Koristite svaki trenutak da smijehom i pozitivnim stavom umanjite njihov stres u razredu i stvorite pozitivnu klimu za suradnju.

Željka Butorac, prof. logoped, vanjski suradnik i edukator ministarstva na izradi i provedbi HNOS-a

„DIS“-TEŠKOĆE U EVROPSKOM PARLAMENTU

Na poticaj francuske organizacije FLA (krovne organizacije koja okuplja udruge i ostale koji se bave disleksijom, disfazijom, dispraksijom, diskalkulijom i teškoćama učenja), ove godine je nekoliko članova Europskog parlamenta pokrenulo inicijativu da se sastavi deklaracija o tzv. „dis“-teškoćama u djece i mladeži. Uz FLA, i Europska udruga za disleksiju (unatoč nekim neslaganjima oko teksta deklaracije), značajno je poduprla ovu inicijativu, tako da su pojedine nacionalne udruge za disleksiju iz zemalja članica EU, lobirale kod svojih predstavnika u Europskom parlamentu da potpišu deklaraciju. Prema poslovniku Europskog parlamenta, ova je deklaracija, dobivši u listopadu potreban broj potpisa, postala rezolucija parlamenta, koja će se proslijediti predsjedniku parlamenta. Predsjednik će je objaviti na plenarnoj sjednici i proslijediti Europskoj komisiji i Vijeću.

Prema riječima FLA: „Deklaracija nije novi zakon ili direktiva. Ali, ona će biti veoma korisno sredstvo za početak stvarne aktivnosti i djelatne uključenosti EU u „dis“-probleme.“

Donosimo prijevod teksta deklaracije, a original, na jezicima EU može se pročitati na web-stranici EU (na stranici se može odabrati jezik), na adresi:

<http://www.europarl.europa.eu/activities/expert/writtenDecl/wdFastOngoing.do?language=EN>

Deklaracija o "dis" kriminaciji i socijalnom isključivanju koje pogađa djecu s "dis"-teškoćama (br. 0064/2007)

autori: Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Richard Howitt, Kathy Sinnott, Roberta Angelilli i Anna Záborská, članovi Evropskog parlamenta

Europski parlament na temelju Poslovnika članak 116. ukazuje:

- procjenjuje se da više od 10% djece ima neki "dis"-tip teškoća, kao što su disfazija, dispraksija, disleksija, diskalkulija, ADHD-poremećaj pažnje i drugo, treba provesti detaljnija statistička istraživanja o tome

- tipovi "dis"-teškoća, koji teško pogađaju komunikaciju u djece od njihove rane dobi, ostaju neprepoznati u mnogim državama-članicama

- treba unaprijediti istraživanja o tim teškoćama u učenju i uključiti u 7.okvirni istraživački program

- jedini način da se prevenira "dis" kriminacija djece pogođene ovim-teškoćama je taj, da im se omogući stručan, rani, intenzivan i multidisciplinarni tretman u odgovarajućim institucijama (u normalnoj školi s prikladnom stručnom njegom ili u specijaliziranoj ustanovi)
Traži se od Europske komisije i Vijeća:

- da se sastavi povelja o "dis" djeci

- da se potakne uvrštenje "dis"- tipova problema u kategoriju posebnih potreba (u originalnom tekstu: *handicap*)

- da se unaprijede aktivnosti u vezi: dostupnosti informacija; poduzimanju pravovremenih koraka u vezi otkrivanja, praćenja, sustavnog dijagnosticiranja i provođenja terapije za ove teškoće u ranoj dobi djece; osnivanju djelotvornih pedagoških sustava unutar standardne i specijalističke pedagoške okoline za malu djecu, adolescente i mlade odrasle ljude; prilagođavanje struktura u cilju integriranja mladih ljudi s ovim teškoćama u svijet rada; da se potakne i unaprijedi osnivanje Europske multidisciplinarnе mreže za posebne teškoće učenja, što podrazumijeva skupljanje i analiziranje informacija, kao i koordinacija međudržavnih aktivnosti i dijaloga među institucijama

Nalaže se predsjedniku Europskog parlamenta da proslijedi ovu deklaraciju s potpisanim imenima Vijeću i Komisiji EU i parlamentima zemalja-članica.

Prijevod mr. sc. Ada Pavlič-Cottiero, dipl.ing.arh.

DISLEKSIJA I RAČUNALA-Seminarski rad

U vremenu u kojem živimo, da bi uspjeli u bilo kojem području ljudske djelatnosti, presudno je biti informiran i informatički pismen. Zadnjih dvadeset godina, računala su postala obavezan dio školske opreme, a internet osnovni medij u razmjeni informacija i znanja. Danas postoje mnoga istraživanja usmjerena na ispitivanje učinka korištenja računala u nastavi djece, koja ne svladavaju školsko gradivo jednako brzo kao njihovi vršnjaci, te u terapiji djece s disleksijom. Fokus ovakvih istraživanja je na usvajanju tehnike čitanja i pisanja tj. na dekodiranju. Osnovna je ideja, da multisenzorički pristup olakšava svladavanje vještine čitanja i pisanja, jer je tijekom čitanja potrebno povezati vizualnu i zvučnu sliku riječi s njenim značenjem. Više istraživača navodi, da računala mogu uvelike pridonijeti razvoju predčitalačkih vještina i vještina samog čitanja. Ipak, mnogi istraživači smatraju da je najučinkovitija metoda učenja pisanja i dalje pisanje rukom, jer motorička aktivnost pomaže djetetu zapamtiti kako se piše pojedina riječ.

Razvijeni su i mnogi programi za obradu teksta (*spell checkers, grammar checkers, rječnici*), programi koji pretvaraju govor u tekst i obrnuto, te programi koji na indirektan način razvijaju čitanje i pisanje (računalne igre za djecu). Ponekad i jednostavno korištenje računala za pisanje bilješki umjesto olovke i papira ili za organiziranje materijala pri pisanju seminara, može biti od velike pomoći. To pokazuju i iskustva školske djece s disleksijom, u Londonu, u kojoj su se akademske vještine učenika znatno poboljšale kada je u školu uvedeno prijenosno računalo kao pomoć u nastavi. Neki od programa koje svakodnevno koristimo, mogu uvelike pomoći osobama s disleksijom kao što je *Word spell checker*, a dizajnirani su i posebni programi za osobe s disleksijom koji im pomažu u oblikovanju teksta: predviđaju riječi koje osoba želi napisati, ovisno o kontekstu ili prvom slogu, daju definicije riječi i niz

pomagala za učenje (markeri, bilješke, asocijacije i sl.). Neki od najpoznatijih programa ovog tipa su: *Textease*, *Kidspiration*, *Thinksheet* i *Co-Writer*. U Hrvatskoj još ne postoje programi slični ovim navedenima, no sve popularnija Učilica te Sunčica koja je prilagođena i djeci s teškoćama, dobar su uvod za neke buduće programske pakete na hrvatskom jeziku. U svijetu osim programa, postoje i elektronički uređaji konstruirani posebno za osobe s disleksijom, kao što je Oxfordova olovka za čitanje ili mali prijenosni *spell checker*, te različiti uređaji za snimanje. Programi za prepoznavanje glasa omogućuju pretvaranje izgovorenog diskursa u pisani tekst, ili obrnuti proces, čitanje napisanog teksta. Ovim programima osobe s disleksijom mogu čitati lektiru, stručnu literaturu ili tekstove izravno s interneta. Kako u Hrvatskoj ne postoje ovakvi programi osmišljeni posebno za osobe s disleksijom, od pomoći mogu biti programski paketi za slijepe i slabovidne osobe, koji su prilagođeni za hrvatski jezik. Ovakvi paketi izgovaraju sve naredbe koje osoba daje računalu, imaju pretraživač datoteka, uređivač teksta, internet pretraživač, te kalkulator. Različiti kreativni programi su napravljeni tako da motiviraju, nudeći neposredno potkrepljenje. Računalo je beskrajno strpljivo i nekritičan „učitelj“, a različite aktivnosti koje nudi, produžuje vrijeme koje će dijete provesti vježbajući akademske vještine. Važna prednost ovakvih paketa je da omogućava samostalno ispravljanje pogrešaka i individualiziran pristup, te mogućnost rada vlastitim tempom. Ipak, rezultati istraživanja su oprečni, o korisnosti računala u terapiji i poučavanju djece s disleksijom. Uspješnost uvelike ovisi i o osobnosti djeteta, stilu učenja, te o zanimanju za računala i korištenju računala izvan nastave. Da bi se neki program smatrao učinkovitim, on mora smanjiti teškoće kod pojedinca i unaprijediti njegove mogućnosti učenja. Postoji iskušenje da osoba potaknuta neuspjesima, ali i reklamama, iskoristi sve što se nudi u uvjerenju da sve može donekle biti korisno, ili bar ne može štetiti. No, često program koji je odabran nasumce, može biti neadekvatan za neku osobu, te može udvostručiti teškoće i prouzročiti nove frustracije. Kako navodi Stanley (1998),

pogrešno odabran program može naštetiti učenikovo sposobnosti da koristi već uvježbane strategije suočavanja i uspješnog svladavanja teškoća. Učinkovitost softvera ovisi i o tipu disleksije, tj. nije svaki program adekvatan za svaku vrstu ove specifične teškoće. Upravo je zato važno da stručnjaci poznaju programe koji se nude na tržištu, kako bi mogli osobi s disleksijom pomoći odabrati program i naučiti ga koristiti.

Apsolventice ERF-a Maja Kelić i Ana Gorup

UDRUGA ZNAM

Udruga za mlade i studente s invaliditetom PGŽ Znam, osnovana je u srpnju 2006., kao neovisna, nevladina i neprofitna udruga s ciljem promicanja prava mladih i studenata s invaliditetom. U članstvo primaju studente i sve mlade od 15-29 godina, bez obzira na vrstu i stupanj invaliditeta. (U Biltenu broj 19 napisana je opaska da u Europi postoje uredi koji pomažu studentima s invaliditetom, a velik broj koji im se javlja su studenti s disleksijom.) Trenutno udruga broji 35 stalnih članova iz ove regije i ima oko 10 suradnika koji promiču i podupiru rad udruge. Adresa: Tenčićeva 15, 51 000 Rijeka, web stranica: udruga-znam@net.hr *Predsjednica: Maja Mihelčić.*

UDRUGA ZAMISLI

Osnovana je s ciljem poticanja mladih s invaliditetom na uključivanje u sustav obrazovanja, pružanje informacija mladima s invaliditetom, osiguravanje pomoći mladima s invaliditetom u svakodnevnom životu, surađivanje s profesorima i obrazovnim institucijama i podizanje kvalitete života i obrazovanja osoba s invaliditetom u RH.

Uz aktivnosti na području obrazovnog sustava, uspostavljanja sustava informiranja i pomoći mladima s invaliditetom, organiziramo aktivnosti za poticanje i motiviranje mladih na uključivanje u sustav visokog školstva, te mobilnost i djelovanje u društvu. Udrugu je osnovalo devet osoba koje žele osigurati provođenje projekata i programa za mlade s invaliditetom. Početkom djelovanja osmislili smo projekt Ured za mlade s invaliditetom, kojeg provodimo uz podršku Ministarstva obitelji,

branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Radimo na prilagodbi literature za slijepe učenike i studente, organiziramo prijevoz za mlade s invaliditetom na edukaciji u Zagrebu i organiziramo različite interaktivno-edukativne sadržaje. Slobodno nas kontaktirajte putem e-maila: ured@zamisli.hr putem sms poruke: 0917227799 ili nazovite: 0916656491. Pronaći nas možete u zgradi Pučkog otvorenog učilišta, Ulica grada Vukovara 68 u Zagrebu ili na www.zamisli.hr. *Predsjednica Svjetlana Marijon*

Obavijesti:

- 2008. godine Tjedan disleksije 6. 10.-12.10. 2008.
- Monografija Disleksija-prodano je 224 kom. Može se kupiti u HUD-u (091-5681009) ili FoMa (01-3631570). Sav prihod namijenjen za ponovno tiskanje.
- Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet preselio se na novu adresu. Hrvatska udruga za disleksiju mora promijeniti adresu i nakon skupštine, nova adresa će biti Znanstveno-učilišni kampus Borongaj (zgrada ERF-a), Zagreb, Savudrijska bb.

International Conferences & Symposia

2008.

ENGLAND British Dyslexia Association, 7 th International Conference, Email Kontakt: www.bdadyslexia.org. York University, YORK, 26-29 March

CANADA International Federation of Library Associations, 74 th General Conference & Council, Libraries without borders: navigating towards, Global understanding. Email Kontakt: ifla@ifla.org, QUEBEC, 10-15 August

USA, International Dyslexia Association, 59 th Annual Conference, See: www.interdys.org, WASHINGTON, 29 Oct-1 November

2009.

BELGIUM European Dyslexia Association, 4 th Multilingualism & Dyslexia Conference, In co-operation with British Dyslexia Association & International Dyslexia Association, See: www.europeandyslexiaassociation.eu, BRUGGES, Spring

BILTEN IZDAJE:

Hrvatska udruga za disleksiju
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet,
Zagreb, Kušlanova 59a

Urednica: Stanislava Lejlik-Turžanski, predsjednica

Uredništvo: Ružica Lončar, dopredsjednica

Gordana Baričević   Nada Lovrić

Dragica Slavić   Ljiljana Petrovski

Mirjana Lenček

Izlazi 2 puta godišnje. Naklada 200 primjeraka.

BILTEN JE BESPLATAN

*Sve najbolje iz
vreće Djeda
Božićnjaka svim
čitateljima
Biltena i našoj
dragoj djeci želi
HUD!*

HUD

Hrvatska udruga za disleksiju
Kušlanova 59a, 10000 Zagreb

tel: 01/2338-022, fax: 01/2333-360
091/568-1009

(dežurstvo srijedom od 18 do 19 sati)

žiro račun 2390001-1100134271

web stranica: www.hud.hr